

Vuoden 2024 talousarvion puolivuotiskatsaus tammi–kesäkuu

Kunnanhallitus 26.08.2024 § 202

Asian valmistelija:

Kunnanjohtaja Carita Maisila, p. 040 137 5121

Sivistysjohtaja Susan Porkka, p. 044 783 7285

Elinvoimajohtaja Hanna Nieminen, p. 040 135 4509

Tekninen johtaja Jaakko Kurvinen, p. 050 585 6772

Hallintojohtaja Marja Kärkkäinen, p. 044 078 4670

Valtioneuvoston asetuksessa 525/2020 on määritelty kunnan raportointivelvollisuus. Asetuksen mukaan raportit on tehtävä kolmen kuukauden välein. *Puolivuotiskatsauksen* on sisällettävä tuloslaskelma ja tase. Lisäksi katsauksessa on esitettävä toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, talousarvion toteutuminen sekä ennuste koko vuoden tuotoista ja kuluista.

Neljännesvuosikatsauksen on sisällettävä tuloslaskelma ja tase. Lisäksi katsauksessa on esitettävä toiminnan ja talouden olennaiset tapahtumat, talousarvion toteutuminen sekä keskeiset tekijät, joiden ennakoidaan vaikuttavan tilikauden tuottojen ja kulujen määrään.

Asetuksen mukaisesti lautakunnat raportoivat kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle 31.3., 30.6., 30.9. ja 31.12. tilanteen mukaisesti.

Toimintatuotot

Toimintatuottojen toteuma on 62,0 %. Myyntituotoissa on laskutus muilta kunnilta perusopetuksen oppilaista 31.12.2023 tilanteen mukaan. Vuoden aikana laskutetaan kesken lukuvuoden pois lähteneistä oppilaista läsnäolokuukausien mukaan.

Maksutuotoissa on kuuden kuukauden päivähoitolaskutus. Varhaiskasvatusmaksuja voidaan lain mukaan periä pääsääntöisesti vain yhdentoista kuukauden ajalta vuodessa.

Tuet ja avustukset kohdassa on noin 200.000 € enemmän valtionavustuksia kuin talousarviossa on arvioitu. Summa sisältää uusia vuonna 2024 saatuja avustuksia ja vuodelta 2023 siirtyneet kesken olevien opetustoimen muiden hankkeiden valtionavustukset. Vastaavasti vuoden 2024 jälkeen jatkuvien muiden hankkeiden valtionavustukset siirretään tilinpäätöksessä seuraavalle vuodelle. Hankkeista aiheutuvat kulut (pääasiassa henkilöstökuluja) kirjataan toimintakuluihin ao. kohtaan.

Muissa toimintatuotoissa on kesäkuun loppuun mennessä toteutuneita käyttöomaisuuden myyntivoittoja noin 25.000 €. Talousarviossa on budjetoitu 180.000 € käyttöomaisuuden myyntivoittoja. Puunmyyntituloja ei ole vielä toteutunut yhtään. Talousarviossa tuloja on budjetoitu 200.000 €. Ulkoiset toimitilojen

päävuokratuottojen toteuma on 76,1 % ja käyttövuokrien toteuma on 47,5 %.

Toimintakulut

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut yhteensä toteuma on 51,3 %. Palkkojen toteuma on 51,3 % ja sivukulujen on 51,2 %. Lomarahat on maksettu kesäkuussa ja se vaikuttaa toteumaprosenttiin. Kesäkuun alusta tuli voimaan KVTES:n piiriin kuuluville 2,27 %:n yleiskorotus. OVTES:n piiriin kuuluville tuli toukokuun alusta voimaan 0,77 %:n ja kesäkuun alusta 1,5 %:n yleiskorotus. Kaikilla sopimusaloilla jaettiin kesäkuun alusta pääsääntöisesti 1,73 %:n paikallinen järjestelyerä. Osalle opettajista on keväällä maksettu takautuvasti aikanaan maksamatta jäänyttä järjestelyerää, joka takia opetustoimi-tulosalueelle esitetään lisämääräraha.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen toteuma yhteensä on 52,6 %. Suurimpia palvelujen ostoja on kuljetukset (koululaiskuljetukset ja joukkoliikenne), päivähoidon palvelusetelit, rakennusten korjauskustannukset ja ICT-palvelut. Palvelujen ostot toteutuvat epätasaisesti vuoden aikana. Suurimmalta osin kesäkuun lopun ylitys johtuu koulukuljetuksista (kevätlukukausi on pitempi) sekä rakennusten ja alueiden kunnossapitopalveluista.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Toteuma yhteensä on 49,8 %. Lämmityskulujen toteuma on 66,4 %, sähkön 51,8 % ja elintarvikkeiden 47,4 %. Osa hankinnoista toteutuu epätasaisesti vuoden aikana (esim. elintarvikkeet, oppikirjat ja kalusteet). Lämmitys- ja sähköluihin vaikuttaa vuodenaika.

Avustukset

Toteuma yhteensä on 55,0 %. Lasten kotihoidon tuen toteuma on 37,8 %. Toiminta-avustukset yhdistyksille, järjestöille ja yksityisteille on pääsääntöisesti maksettu koko vuoden osalta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteuma on 62,7 %. Tältä osin määräraha tulee todennäköisesti ylittymään ja mahdollinen lisämääräraha esitetään seuraavassa osavuosiraportissa.

Verotulot

Kunnan tuloveroprosenttia korotettiin 0,49 %-yksikköä vuodelle 2024. Korotuksen jälkeen tuloveroprosentti on 9,10 %.

Kunnan tuloveron kertymiseen vaikuttaa verovähennykset, joihin tuli sote-uudistukseen liittyen muutoksia vuoden 2023 alusta. Verovähennyksistä siirtyi enemmän valtionverotukseen, jonka seurauksena kunnan tuloveron efektiivisyys parani.

Talousarviossa verotuloarvio on Kuntaliiton lokakuun 2023 ennustekehikon mukaiset lisättyinä tuloveroprosentin korotuksella. Vuoden 2024 ennustekehikoissa verotuloarviot on seuraavat:

	TA 2024	ennuste- kehikko 2/2024	ennuste- kehikko 4/2024	ennuste- kehikko 8/2023	ero TA/ kehikko 8/2023	tot 30.6.2024 tot%	
Kunnan tulovero	13 512 000	14 075 000	14 152 000	14 085 000	573 000	7 517 439	55,6
Kiinteistövero	2 075 000	2 065 000	2 121 000	2 121 000	46 000	142 319	6,9
Yhteisövero	1 013 000	1 019 000	1 007 000	1 025 000	12 000	618 808	61,1
Yhteensä	16 709 000	17 159 000	17 280 000	17 231 000	522 000	8 278 566	49,5

Vuoden ensimmäiseen eli helmikuun ennusteeseen verrattuna huhtikuun veroennuste yhteensä vuosille 2025–2028 oli selvästi positiivisempi. Kehityksen taustalla olivat valtion kevään 2024 talousarvion kehysriihen mittavat veropäätökset, jotka parantavat kunnallisveroennustetta ensi vuodesta alkaen reilulla 400 miljoonalla eurolla. Veropohjassa (ansiotulojen kehityksissä) ei käytännössä tapahtunut merkittävää muutosta helmikuun silloin verrattain varovaisista arvioista. Suurin muutos huhtikuun kehikossa koskee ansiotulovähennyksen poistamista kunnallisverotuksesta ensi vuodesta alkaen. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä kasvattaa kunnallisverotuksen efektiivisyyttä poistamalla tulosta tehtävän ansiotulovähennyksen ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Poisto itsessään nostaa kunnallisveron tuottoa noin 430 miljoonalla eurolla. Samalla suoraan kunnallisverosta tehtävä työtulovähennys nousee reilulla 130 miljoonalla eurolla. Näin ollen ansiotulovähennyksen poistaminen kasvattaa kunnallisveroa arviolta noin 340 miljoonalla eurolla/vuosi. Samalla kunnallisveron efektiivisyys paranee noin 0,25 %-yksikköä.

Eläketulovähennystä kiristetään osana julkisen talouden sopeuttamista. Pienempien eläkkeiden verotus ei kiristy, poistetaan vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuki sekä supistetaan kotitalousvähennystä. Muutokset näkyvät pääosin pienentyneinä eläketulovähennyksinä. Muutoksen vaikutus kunnallisveron tuottoon on noin +30 miljoonaa euroa/vuosi. Kunnallisveroa kasvattaa lisäksi myös vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin velkaa kerryttävälle sektorille.

Toukokuu ennusteessa koko maan tasolla kunnallisveron ennuste muuttui hyvin vähän edellä todetusta kevään arvioista. Ansiotuloihin tehtiin toukokuun ennusteessa kuitenkin tarkennuksia erityisesti palkkatuloihin ja työttömyysturvaetuksiin. Tarkennukset pohjautuvat osin valtiovarainministeriön kesän taloudellisen katsauksen kehitysarvioihin. Kuluvan vuoden kertymäarvio perustuu toteutuneisiin verotilityksiin sekä valmistuvan verotuksen 2023 ennakkotietoihin.

Yhteisöveroennuste parani hieman huhtikuun arviosta. Yhteisöennakot ovat elokuuhun asti kehittyneet odotettua paremmin. Näin ollen kuluvan vuoden maksuunpano- ja tilitysarviota nostettiin hieman huhtikuun arviosta.

Verotulot yhteensä toteuma on 49,9 %. Kunnan tuloveron toteuma on 55,6 %. Yhteisöveron toteuma on 61,1 %. Kiinteistöveron toteuma on tässä vaiheessa vuotta 6,9 %, koska kiinteistöverot tilitetään syksyllä.

Valtionosuudet

Kesäkuun lopun toteuma on 46,3 %. Vuoden 2024 talousarviossa valtionosuudet ovat 4.144.823 €. Valtiovarainministeriön viimeisimmän päätöksen ja OKM:n päätöksen mukaan valtionosuudet ovat 3.853.248 € eli noin 290.000 € alle talousarviossa arvioidun. OKM:n valtionosuus (mm. lukio) on vähemmän eli enemmän miinuksella kuin talousarviota laadittaessa arvioitiin.

Korkokulut

Korkojen toteuma on 62,9 %. Talousarviossa korkokuluiksi on arvioitu 1,0 milj. euroa. Lainojen korkojen maksuajankohta riippuu lyhennysten ajankohdasta. Lainoja on nostettu eri kuukausina, joten lyhennykset ja korot eräänntyvät epätasaisesti. Ennuste tällä hetkellä olevien lainojen koko vuoden korkokustannuksiksi on noin 1,2 milj. euroa. Syksyllä nostetaan uutta pitkäaikaista lainaa, joka lisää korkokustannuksia jonkin verran tämän vuoden puolella.

Poistot

Poistot ovat todelliset kuuden kuukauden poistot. Toteuma on 53,8 % eli hiukan yli tasaisen kertymän. Laurin koulun saneerauksen poistot on aloitettu valmistumisen mukaan vaiheittain vuodesta 2023 alkaen.

Vuoden 2024 talousarvion puolivuotisraportti tammi–kesäkuulta lähetetään esityslistan mukana.

Päätösehdotus
(kj):

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2024 talousarvion puolivuotisraportin liitteen mukaisesti ja hyväksyy seuraavat muutokset talousarviioon:

Käyttötalousosa

Sivistyksen hallinto -tulosalue	+38.000 € (tulon lisäys)
Opetustoimi-tulosalue	-54.100 € (menon lisäys)

Tuloslaskelmaosa

Verotulot	+500.000 € (verotulon lisäys)
Valtionosuudet	-290.000 € (valt.os. vähennys)

Investointiosa

Infrastruktuuri	-135.000 € (menon lisäys)
-----------------	---------------------------

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Puheenjohtaja Petteri Huuskonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi esteellisyyden vuoksi (palvelussuhdejäävi).

Puheenjohtajana tämän asian käsittelyn ajan toimi 1. varapuheenjohtaja Markus Ylis-Junttila.

Kunnanvaltuusto 02.09.2024 § 45
404/02.02.02/2023

Vuoden 2024 talousarvion puolivuotisraportti tammi-kesäkuulta on esityslistan liitteenä.

Päätösehdotus
(kh):

Kunnanvaltuusto hyväksyy vuoden 2024 talousarvion puolivuotisraportin liitteen mukaisesti ja hyväksyy seuraavat muutokset talousarvioon:

Käyttötalousosa

Sivistyksen hallinto -tulosalue	+38.000 € (tulon lisäys)
Opetustoimi-tulosalue	-54.100 € (menon lisäys)

Tuloslaskelmaosa

Verotulot	+500.000 € (verotulon lisäys)
Valtionosuudet	-290.000 € (valt.os. vähennys)

Investointiosa

Infrastrukturi	-135.000 € (menon lisäys)
----------------	---------------------------

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Valtuutettu Petteri Huuskonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi esteellisyyden vuoksi (palvelussuhdejäävi).